

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
In the Name of Allah, the Compassionate the Merciful

نورالامین

تفسیر سلوک سالکان و جهان بینی عارفان

خلیل منصورى

سخن ناشر

معارف اسلامی ناب، نیاز بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد، و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به همنوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

ازسوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین» به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادها و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

انتشارات نورالأمین

فهرست

- مقدمه ۱۵
- بخش اول: تفسیر سالکان ۱۷
- ابزار ارتباط با هستی ۲۱
- مراکز ارتباطی انسان با هستی ۲۲
- زبان یکی از مؤلفه‌های سلوک ۲۸
- بندهای آگاهی و شناخت ۳۱
- هدف سالکان از سیر و سلوک ۳۳
- بخش دوم: طرحی نو ۳۵
- راه‌های نوین شناخت هستی: دقت ۳۵
- دام‌های بخش نخست آدمی ۵۲
- دقت دومین و بی‌عملی ۷۶
- دقت‌های سه‌گانه و جهان‌های سه‌گانه ۷۷
- زبان‌های به کارگیری دقت دوم ۸۱
- مرکز دومین قدرت ۸۶
- ویژگی سومین دقت ۸۸
- ابر آگاهی ۸۹
- هنرهای استاد سالک ۹۳

- ۹۵ _____ وظیفه استاد
- ۹۸ _____ نقش پیر طریقت
- ۹۹ _____ نقش استاد و خضر راه
- ۱۰۷ _____ بخش سوم: موانع سیر و سلوک
- ۱۰۷ _____ موانع سیر و سلوک: عادت ها
- ۱۱۱ _____ عادت ها: تخلیه و تحلیه
- ۱۱۴ _____ چگونگی برخورد با عادت ها
- ۱۲۰ _____ خاموشی بازدارنده دنیا و گفتگوی درونی
- ۱۳۲ _____ سکوت و خاموشی
- ۱۳۸ _____ دشمنان سالک
- ۱۴۵ _____ عمل و بی عملی
- ۱۵۰ _____ منزلت بی عملی
- ۱۵۳ _____ حالت بی عملی
- ۱۵۴ _____ دیگر دشمنان سالک در سیر و سلوک
- ۱۵۹ _____ ترس سالک کارآموز از «دیدنی ها»
- ۱۶۰ _____ راهبرهای عارف و سالک
- ۱۶۱ _____ راهبردها
- ۱۶۲ _____ مبارزه با نفس اماره، جهاد اکبر و خرده ستمگر
- ۱۶۵ _____ خرده ستمگران
- ۱۶۸ _____ مبارز و پیکار همیشگی
- ۱۶۹ _____ گام نخست دگرگونی
- ۱۷۰ _____ دشواری های راه
- ۱۷۱ _____ سیر و سلوک شرعی علویه
- ۱۷۸ _____ دستورهای عرفانی امام صادق علیه السلام
- ۱۸۵ _____ فروتنی سالکان
- ۱۸۶ _____ رازداری

- بخش چهارم: گام‌های دیدن _____ ۱۹۱
- خرامش اقتدار _____ ۱۹۱
- اقتدار شخصی _____ ۱۹۲
- علم و آگاهی درونی _____ ۲۰۰
- باور داشتن به توانایی‌های انسانی _____ ۲۰۳
- هماهنگی با دنیای پیرامون: اعتماد به نفس _____ ۲۰۷
- اعتماد به نفس _____ ۲۰۸
- افزایش توانایی و دانایی در طول سیر و سلوک _____ ۲۱۰
- حقیقت اراده _____ ۲۱۱
- اراده سالک _____ ۲۱۵
- اقتدار زمانی و مکانی و ترس سالک _____ ۲۱۶
- دلبستگی به اشیاء و چیزها _____ ۲۱۹
- بهترین زمان اقتدار و سیر و سلوک _____ ۲۲۱
- زمان و مکان اقتدار _____ ۲۲۳
- اقتدار زمانی: آثار سلوک شبانه _____ ۲۲۵
- اقتدار زمانی _____ ۲۲۷
- اقتدار اشیاء _____ ۲۲۹
- تربت حسینی _____ ۲۳۱
- اقتدار اشیاء: تأثیر آهنگ در روح _____ ۲۳۶
- اتحاد عاقل و معقول و اقتدار مکانی _____ ۲۳۷
- گوهر پاک بیاید که شود قابل فیض _____ ۲۳۸
- انفاس سحرخیزان _____ ۲۴۰
- فروتنی سالکان حق و حقیقت _____ ۲۴۱
- تأثیر جهت‌های جغرافیایی در ساختار آدمی _____ ۲۴۲
- تأثیر بادها بر روح آدمی _____ ۲۴۳
- ترس از آگاهی واقعی _____ ۲۴۵

- ۲۴۷ _____ بخش پنجم: دیدن
- ۲۴۷ _____ چيستی خواب و رؤیا
- ۲۵۴ _____ هنر رؤیا دیدن و نقش رؤیا
- ۲۵۶ _____ اقتدار و توانایی شخصی
- ۲۵۷ _____ رؤیا دیدن: باور به توانایی دیدن
- ۲۵۸ _____ رؤیا رفتن
- ۲۶۱ _____ رؤیا، حقیقتی دیگر
- ۲۶۲ _____ مراحل رؤیا دیدن
- ۲۶۴ _____ بهترین شیوه برای رؤیادیدن مقدماتی و گذر از دقت نخستین
- ۲۶۸ _____ روش رؤیا ساختن
- ۲۷۰ _____ حالت مکاشفه
- ۲۷۲ _____ مفهوم دیدن از سالکان
- ۲۷۹ _____ دیدن و نگاه کردن
- ۲۸۵ _____ بندگی، آزادی و مقام دیدن
- ۲۸۹ _____ افزایش زمان بیداری
- ۲۹۳ _____ خصوصیات و ویژگی‌های آگاهی غیر عقلانی
- ۲۹۹ _____ رؤیابین
- ۲۹۹ _____ دیدن صورت‌های مثالی
- ۳۰۱ _____ دیدن، تجسم اعمال
- ۳۰۲ _____ دیدن: اتحاد عاقل و معقول
- ۳۰۵ _____ چشم برزخی: اطلاع از غیب
- ۳۰۷ _____ دیدن عالم برزخ و مثال
- ۳۰۹ _____ مغرور نباش!
- ۳۱۰ _____ چشم برزخی و شبیح مثالی
- ۳۱۲ _____ ستون حنانه

- بخش ششم: انسان فروزان _____ ۳۱۵
- ابعاد یک انسان: دو بخش آدمی _____ ۳۱۵
- خود آشنا و بیگانه _____ ۳۱۶
- خود ناآشنا: فروهر یا نفس ناطقه _____ ۳۱۷
- پیوندگاه _____ ۳۲۱
- جا به جایی یا حرکت ادراک _____ ۳۳۶
- جایگاه زیرین نقطه ادراک «بل هم أضل» _____ ۳۳۷
- «من» دیگر و کالبدهای مثالی و رؤیایی _____ ۳۴۰
- نیت وجودی و من دیگر _____ ۳۴۲
- معرفت خاموش و نیت وجودی «اراده» _____ ۳۴۴
- توصیف کالبدهای اختری فروزان آدمی _____ ۳۴۹
- حجاب ها و حجاب های کالبد اختری آدمی _____ ۳۵۱
- پرورش کالبد اختری مثالی _____ ۳۵۲
- کالبد اختری و جهان های دیگر _____ ۳۵۳
- کالبد اختری و وجود مثالی _____ ۳۵۹
- دیدن عالم مثال _____ ۳۶۰
- بخش هفتم: جهان و شناخت هستی _____ ۳۶۳
- دو بخش هستی و آدمی _____ ۳۶۳
- ویژگی های بخش دوم آدمی _____ ۳۶۴
- هماهنگ سازی میان دو بخش _____ ۳۶۵
- تمامیت هستی انسان _____ ۳۶۶
- عوالم ثلاثه و جهان سه گانه _____ ۳۶۷
- عوالم و جهان های دیگر _____ ۳۷۲
- ویژگی های شناخت جهان ها و عوالم متعدد _____ ۳۷۴
- عالم برزخ _____ ۳۷۷
- برزخ های دوگانه _____ ۳۸۰

- ۳۸۲ _____ عالم ارواح
- ۳۸۳ _____ روح و روح انسانی
- ۳۸۶ _____ تأثیر جهان ها در یکدیگر
- ۳۸۸ _____ شناخته، ناشناخته و ناشناختنی
- ۳۹۱ _____ پدیده های غیر مادی و موجودات مجرد و نورانی
- ۳۹۴ _____ دنیای ناشناخته
- ۴۰۷ _____ موجودات غیر ارگانیک
- ۴۱۳ _____ تمثیل موجودات فروزان و تجسد آن ها
- ۴۱۵ _____ اقسام تمثیل مجردات و تجسد آن ها
- ۴۱۸ _____ رنگ ها و عوالم متعدد هستی
- ۴۲۰ _____ دنیای رنگها
- ۴۲۰ _____ تجلی ذات و نور سیاه
- ۴۲۴ _____ راز ابدیت
- ۴۲۶ _____ ویژگی فروهر و یا جان برزخی
- ۴۲۸ _____ همزاد
- ۴۳۳ _____ حامی و هادی سالکان
- ۴۳۹ _____ روح، حامی هادی سالکان کامل
- ۴۴۲ _____ ارواح کافران در برهوت حضر موت یمن
- ۴۴۴ _____ ارواح مؤمنان در وادی السلام نجف
- ۴۴۵ _____ سخن گفتن امیر مؤمنان با مردگان
- ۴۴۶ _____ ملاقات وصی عیسی علیه السلام با امام علی علیه السلام
- ۴۴۹ _____ بخش هشتم: بالهای ادراک
- ۴۴۹ _____ بالهای ادراک، کشف دنیای ناشناخته
- ۴۵۱ _____ گریز و از دست دادن شکل انسانی
- ۴۵۲ _____ خلاقیت به اراده
- ۴۵۳ _____ خالقیت: تصویر سه بعدی کالبد اختری

- ۴۶۳ تفاوت میان قصد و اراده، سالکان بی قصد
- ۴۶۵ مقام بی‌قصدی و بی‌ارادی
- ۴۶۷ رهایی از کالبد اختری و شبح مثالی
- ۴۶۹ خلق و تجرید روح و نفس از بدن در حالت بیداری
- ۴۷۱ سفر به ناشناخته‌ها
- ۴۷۴ سفر به ناشناخته‌ها
- ۴۸۰ طی زمان و مکان
- ۴۸۳ حقیقت طی الأرض
- ۴۹۴ حرکت زمین زیر پا
- ۴۹۵ طی الارض
- ۵۰۰ تجرّد نفس و حُلَع
- ۵۰۱ سرّ خدا که عارف به کس نگفت
- ۵۰۱ تجلّی نفس و نور اسپهبدی
- ۵۰۲ آگاهی از بچه در زهدان مادر
- ۵۰۳ رؤیای صادقه: انواع رؤیاها
- ۵۰۳ طبیب عشق مسیحا دم است
- ۵۰۶ نور عرفان و الهام یزدان
- ۵۰۶ ز مُلک تا ملکوتش حجاب بردارند
- ۵۰۹ چشم برزخی
- ۵۱۰ نفس مُجرّد
- ۵۱۲ طی الارض: چشم‌بندی خدا
- ۵۱۳ اگر خدا خواهد ابزار نخواهد
- ۵۱۴ ایجاد و اعدام به اراده
- ۵۱۶ کالبد اختری و من دیگر
- ۵۱۶ مکان اقتدار و تأثیر خاموشی
- ۵۱۷ شیوه خاموشی مرحوم قاضی
- ۵۱۸ تواضع و فروتنی سالکان

- مبارزه با نفس و خرد، ستمگر ۵۱۹
- غذای سالکان ۵۲۱
- ناامیدی خدا متأثر از ناامیدی سالکان کامل ۵۲۲
- مقام آدمیت ۵۲۴
- فیض روح القدس ۵۲۴
- من ثقلت موازینہ: توشه و زاد راه سنگین سالکان ۵۲۵
- سبب ساز و سبب سوز ۵۲۶
- سالکان بی تعلق ۵۲۷
- سرنوشت: گر نستانی به ستم می دهند ۵۲۸
- چشم برزخی، فضولی موقوف ۵۲۹
- زیانی برای دفع زیانی بدتر ۵۳۰
- سالکان و رفتار با طبیعت ۵۳۱
- مقام قرب نوافل ۵۳۲
- خروج جان از تن ۵۳۸
- ارزش خاموشی ۵۴۰
- جهان ناشناختنی ۵۴۰
- صداهای رعد و برق در هنگام دیدن ۵۴۲
- مکاشفات و مشاهدات درونی ۵۴۳
- نور سیاه ۵۴۳
- امکان سیر در عوالم و راز ابدیت ۵۴۴
- تیغ عشق و قرب نوافل ۵۴۵
- تغییر در ماهیت اشیاء و چیزها به اراده ۵۴۶
- بخش نهم: رهایی** ۵۴۷
- مفهوم مرگ ۵۴۷
- مرگ همراه و مشاور همیشگی ۵۴۹
- مرگ، لشکر الهی ۵۵۱
- دو نوع دیدن: اراده و مرگ ۵۶۴

۵۶۷	بخش دهم: انسان کامل
۵۶۷	بازگشت به آگاهی طبیعی
۵۷۰	جنون اختیاری سالکان
۵۷۵	مقامات عارفان و مراتب عروج سالکان
۵۸۳	مقامات سالکین و عارفین
۵۸۵	وجود خدا و خیال چیزها
۵۸۹	منابع و مأخذ

مقدمه

این کتاب در اواخر دهه هفتاد هجری شمسی، از قرن چهاردم، بین سال‌های ۷۹ تا ۸۰ نگارش شده است. مدتی به نوعی گم شد و هر چه بیشتر جست‌وجو می‌نمایم. دوستی نسخه‌ای از آن را داشت، ولی دسترسی وجود نداشت. در نهایت به شکل اتفاقی در رایانه پسرم یافتیم و تصمیم بر چاپ و نشر آن شد. حدود بیست سال از زمان تألیف آن می‌گذرد. تصمیم بر آن شد که هیچ تغییری رخ ندهد؛ بنابراین، بی‌هیچ تغییر و تصرف محتوایی به همان شکل که تلقی شده، ویرایش ادبی و فنی شده و دخل و تصرفی از نظر محتوایی در آن انجام نگرفته است. امروز روزی وقتی به آن می‌نگرم برای نگارنده بسیار شگفت‌انگیز و جالب است؛ زیرا از نظر ادبیات و شیوه نگارش و نیز محتوا به گونه‌ای است که گویی نگارنده آن، کسی دیگر است. بارها هنگام ویرایش و بازخوانی از خود پرسیده‌ام چه شرایطی موجب نگارش آن شده است و چرا برایم این قدر بدیع است.

البته جای شگفتی و تعجب ندارد که انسان در حال «صیورورت دایمی و انقلاب اساسی» است که آیات قرآنی بدان تأکید دارد؛ البته

بسیاری از محتوای آن هم چنان در دل تثبیت شده و بر اساس شرایط مکانی تبدیل به ملکات و مقومات ذاتی نگارنده شده است.

در «تفسیر سلوک سالکان و جهان بینی عارفان» تلاش بر آن بوده تا زاویه نگرش سالکان و عارفان به هستی بر اساس آن چه به حقیقت نزدیک است، تبیین شود، و در مقام جهاد تبیین، خفایا و اسرار سیر و سلوک آنان باز نمایی شده و در قالب تنزلات واژگانی و علم حصولی بیان گردد؛ هرچند که هیچ گاه باطن آن حقایق جز به دیدن دانسته نشود، ولی از باب «مَا لَا يَدْرِكُ كُلُّهُ لَا يَتْرِكُ كُلُّهُ» به شیوه تعلیم الهی در قرآن، در حدّ و ظرفیت واژگان بیان شده است.

خلیل منصوری